

Niternost v jazyce

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1999](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1999](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 17. 2. 1999

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 17. 2. 1999

Niternost v jazyce

Zvláštní cestu nám může otevřít pokus o srovnání „situace“, představované živým tělem, se situací, v níž se slovu dostává určitéjšího významu ve větě a v ještě širším kontextu. Nemám na mysli slovo jako hromádku hlásek (nebo písmen apod.), o kterých už Aristotelés věděl, že v nich samých žádný LOGOS není. Zvuky samy o sobě (nebo písmena sama o sobě) jsou velmi trefnou obdobou elektronů jako fyzikálních modelů (konstrukcí). To, co vsutku „žije“, je živý jazyk, přesněji promluva jako součást živého jazyka. Žádné zkoumání vlastností zvuků nebo tvarů písmen nás nepřivede blíže k obsahu, významu, smyslu toho, co je řečeno. Mělo by to tedy znamenat, že tzv. obsah řečeného je záležitostí zcela subjektivní? Možný argument pro to je dost nasnadě: pokud určitý text nikdo nečte, o obsahu nemůže být řeč, takže vlastně ani nejde o žádný (smysluplný) text, nýbrž jen o jakési skupinky vytištěných nebo napsaných písmen. To je krásný příklad, který metaforicky poukazuje k tomu, co je takřikajíc „vnitřní“, nepředmětné povahy. Rozdíl tu ovšem je, a je závažný. Aby psaný, tištěný nebo proslovený text mohl oslovit, je zapotřebí čtenáře nebo posluchače, který splňuje řadu předpokladů (znalost čtení, jazyka, jisté myšlenkové návyky, mnoho zkušeností, jež se týkají širšího kontextu toho, o čem je řeč, apod.).

(Písek, 990217-3.)